

Stortinget «hevet seg over uenigheten»

Vårt Land
5/3 - 1999

Bare Fremskrittspartiet bryter med regjeringens forslag om å gi 450 millioner til et oppgjør med den økonomiske likvidasjonen av jødene under krigen. Frp vil kutte med 150 millioner.

Av Geir Arne Bore
geirab@vartland.no

DET BLIR alltid bråk når Stortinget skal behandle store bevilgninger, men det har sjelden vært mindre bråk enn da justiskomiteen i går ble enige om hvordan Norge skal gjøre opp for seg etter behandlingen av de økonomiske verdiene som jøder ble frarøvet i forbindelse med jødeutryddelsen under okkupasjonen.

Holdt hardt

Men enigheten holdt hardt. Høyre og Arbeiderpartiet måtte sørge for at Senterpartiet og KrFs representant ikke fikk til noen forandringer på regjeringens forslag. Justiskomiteens leder Kristin Krohn Devold mener det var svært viktig å stå samlet om regjeringens forslag.

Justisminister Aure tok tidlig kontakt og ba om enighet, og det har flertallet tatt på alvor. Å endre enkeltdele vil kunne skape splid om det moralske oppgjøret. Jeg vil advare sterkt mot alle forsøk på å skape konflikter her. Da vil vi ikke oppnå hensikten, som er å gi en uforbeholden unnskyldning, sier Krohn-Devold til Vårt Land.

Fremskrittspartiets Jan Simon-

sen var den eneste som ikke stilte seg bak alle punktene da justiskomiteen i går gjorde seg ferdig med saken. Frp støtter prinsippet med at man nå tar et oppgjør med behandlingen av den jødiske minoriteten under og tildels etter krigen. Men partiet vil øke den individuelle erstatningssummen, og heller kutte mesteparten av de 250 millioner kroner som bevilges som en kollektiv erstatning.

– Vi vil bruke noe mindre penger totalt, men man kan ikke måle sympatien i denne saken med antall millioner som bevilges, sier Simonsen.

Uro

Det har vært litt uro rundt det kollektive oppgjøret. De mosaiske trossamfunnene i Oslo og Trondheim, som er de to jødiske menighetene og organisasjonene i Norge, skal bestyre de 150 millioner kroner som gis for å bevare jødisk kultur i Norge. Dette har fått en person til å klage offentlig, og noen flere overfor Stortinget, på at de religiøst organiserte jødene skulle ha kontroll med pengene.

Senterpartiets Tør Nymo, som ordfører for saken på Stortinget, ønsket at regjeringen skulle favne bredere ved å utnevne en person som ikke kom fra de to menighetene. KrFs Finn Kristian Marthinsen ønsket også dette, men kaller det en «kosmetisk endring». Forslaget ble avvist av flertallet.

– Vi har hevet oss over den smule uenighet som har vært i komiteen og i høringene, sier Krohn Devold.

Hun understreker at dette ikke bare er en oppreisning for uretten begått av de okkupasjonsmakten under krigen.

– Jødene fikk ikke det samme oppgjøret etter krigen for de verdier som de hadde mistet som andre grupper, sier hun.

Med så store økonomiske beløp har det vært tilfelle til uenighet helt siden en historiker og mediene fikk saken opp på dagsordenen for fire år siden. Det har vært strid om erstatningen bare skulle gis som en kollektiv støtte eller som mest mulig individuelle erstatninger. Noen av de eldste har ikke ønsket å få bli minnet om utryddelsesårene ved å gjennomgå en runde med individuelle erstatninger. Andre har klaget til stortingsrepresentanter over at 60 millioner skal gis til et internasjonalt fond, og dermed går ut av landet.

Men forstander Robert Katz i Det mosaiske trossamfunn i Oslo er glad for at uenigheten har vært såpass liten med tanke på de store beløpene det er snakk om.

– Dette er et viktig dokument, sier han om innstillingen som Stortinget skal vedta på torsdag.

fakta
Justiskomiteen på Stortinget er enige om å bruke 450 millioner kroner på et moralsk og historisk oppgjør med behandlingen i Norge av den økonomiske likvidasjonen av den jødiske minoritet under den 2. verdenskrig.

■ 200 millioner til enkeltpersoner eller deres ektefeller og livsarvinger som led økonomiske tap ved nazistenes forfølgelser i Norge. Maksimalt 200.000 kroner per person.

■ 150 millioner til de mosaiske trossamfunn i Oslo og Trondheim for å sikre jødisk kultur og framtid i Norge. Beløpet er ikke fordelt ennå, men noe vil gå til gjenoppbygging og gjeld.

■ 60 millioner til jødiske samfunn utenfor Norge.

■ 40 millioner skal brukes til et kompetansesenter for studier av Holocaust, og til studier av livssynsminoriteter i Norge. Senteret er ikke planlagt, men det er aktuelt å legge det til Universitetet i Oslo eller Trondheim.